

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI ZDROWIA

(NR 154)

z dnia 21 listopada 2018 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Zdrowia (nr 154)

21 listopada 2018 r.

Komisja Zdrowia, obradująca pod przewodnictwem posła **Bartosza Arłukowicza (PO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– „**Sprawozdanie dotyczące przestrzegania praw pacjenta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.**” (druk nr 2806).

W posiedzeniu udział wzięli: **Zbigniew Król** podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Bartłomiej Chmielowiec** rzecznik praw pacjenta wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Andruszkiewicz-Rynkowska** starszy specjalista w Wydziale Skarg, Wniosków i Obsługi Interesariusza w Departamencie Spraw Świadczeniobiorcy Narodowego Funduszu Zdrowia, **Milena Dobrzyńska** prawnik w Zespole Radców Prawnych Naczelnej Izby Lekarskiej, **Ewa Janiuk** wiceprezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, **Marek Jeziorski** przewodniczący Rady Nadzorczej Izby Gospodarczej „Farmacja Polska”, **Maciej Krawczyk** prezes Krajowej Izby Fizjoterapeutów, **Danuta Mordak** rzecznik pacjenta Centrum ARTTIS Business Centre Club oraz **Mateusz Moksik** asystent przewodniczącego Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Małgorzata Siedlecka-Nowak**, **Jakub Stefański** oraz **Monika Żołnierowicz-Kasprzyk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Zdrowia. Stwierdzam kworum. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie „Sprawozdania dotyczącego przestrzegania praw pacjenta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.”, druk nr 2806. Przedstawia rzecznik praw pacjenta.

Czy ktoś wnosi uwagi do porządku dziennego? Nie widzę zgłoszeń. Przystępujemy do realizacji porządku dziennego.

Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, w dniu 30 sierpnia 2018 r. skierował przyjęte przez Radę Ministrów „Sprawozdanie dotyczące przestrzegania praw pacjenta na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej za okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.”, druk nr 2806, do Komisji Zdrowia w celu rozpatrzenia i przygotowania sprawozdania. Na koniec posiedzenia, Komisja będzie musiała podjąć decyzję o przyjęciu lub odrzuceniu powyższego sprawozdania zawartego w druku nr 2806 oraz wybrać posła sprawozdawcę, który przedstawi na posiedzeniu Sejmu sprawozdanie Komisji.

Oddaję głos rzecznikowi praw pacjenta. Bardzo proszę, panie rzeczniku, o w miarę sprawne przedstawienie swojego sprawozdania, a państwu przypominam, że o g. 13.00 mamy głosowania, więc chciałbym, aby to przebiegło sprawnie. Oddaję głos.

Rzecznik praw pacjenta Bartłomiej Chmielowiec:

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowne panie i panowie posłowie, przechodząc do sprawozdania rzecznika praw pacjenta, jeśli chodzi o stopień przestrzegania praw pacjenta w 2017 r., należy postawić wniosek następujący. Niestety, to przestrzeganie praw pacjenta nie jest w pełni satysfakcjonujące. Jest to efekt wielu lat problemów, jeśli chodzi o służbę zdrowia i zaniedbań w tym zakresie. W tym miejscu mogę wskazać, że jeśli chodzi o prawa pacjenta, to nieprzestrzegane w stopniu wysokim jest prawo pacjenta do świadczeń zdrowotnych oraz prawo pacjenta do dokumentacji medycznej.

Jeśli chodzi o prawa pacjenta nieprzestrzegane w stopniu średnim, to jest to prawo do informacji oraz prawo do poszanowania intymności i godności.

Jeśli chodzi o prawa pacjenta przestrzegane odnośnie do zasady, to są to: prawo pacjenta do wyrażania zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych, prawo pacjenta do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawo pacjenta do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie oraz prawo pacjenta do zgłaszania działań niepożądanych produktów leczniczych. Jeśli chodzi o prawa pacjenta przestrzegane, to jest to prawo do opieki duszpasterskiej.

Chciałbym również wskazać, że możemy dostrzec długo oczekiwane inicjatywy i działania, w szczególności po stronie rządowej, które w konsekwencji mają zmierzać do poprawienia sytuacji pacjenta w polskim systemie ochrony zdrowia. Mam tu na myśli w szczególności funkcjonujący program Leki 75+. Docierają do nas pozytywne sygnały ze strony pacjentów, którzy oczekiwali tego programu i wskazują na wiele zalet związanych z tym programem. Mam na myśli również zmiany w podstawowej opiece zdrowotnej w zakresie koordynowanej opieki zdrowotnej czy też podjęcie działań mających na celu zwiększenie nakładów na służbę zdrowia.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z wykonywaniem zaleceń rzecznika praw pacjenta przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych, to chciałbym wskazać, że w 2017 r. był bardzo pozytywny sygnał w tym zakresie, bowiem aż w 92% przypadków podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych wypełniały zalecenia rpp po przeprowadzonych postępowaniach wyjaśniających. W 2017 r. do rzecznika praw pacjenta wpłynęło ponad 61 tys. różnego rodzaju spraw, sygnałów i wniosków. Prowadziliśmy blisko 1400 postępowań wyjaśniających w sprawach indywidualnych. Prowadziliśmy 124 postępowania w sprawach praktyk naruszających zbiorowe prawa pacjentów. Chciałbym przy tym wyraźnie podkreślić, że wydaliśmy 31 decyzji dotyczących naruszenia zbiorowych praw pacjenta, z czego 8 zostało zaskarżonych do WSA i NSA, i wszystkie zostały utrzymane. Mogę więc powiedzieć – skuteczność 100-procentowa.

Chciałbym również wskazać, że w ramach bezpłatnej, ogólnopolskiej infolinii udzielono 49 tys. porad i podjęto 180 działań o charakterze systemowym. Jak wynika z analizy przeprowadzonej w 2017 r., aktualny system dochodzenia roszczeń w postaci wojewódzkich komisji ds. orzekania o zdarzeniach medycznych nie jest w pełni satysfakcjonujący. Z tego wynika postulat rzecznika praw pacjenta zmierzający do tego, aby ten system zmienić tak, żeby opierał się na zasadzie „no fault”, czyli bez poszukiwania winnych. Tylko wówczas będziemy mogli stworzyć pewien klimat w placówkach medycznych, aby wyeliminować te zdarzenia niepożądane bez konieczności szukania winnych, żeby w przyszłości móc sobie z tymi zdarzeniami poradzić.

Chciałbym również powiedzieć o bardzo ważnej części działalności rzecznika praw pacjenta, tj. działalności rzeczników praw pacjenta szpitali psychiatrycznych. Było ich zatrudnionych 52, jeśli chodzi o Biuro RPP w 2017 r. Realizowali oni swoje zadania w 130 podmiotach leczniczych.

W tym miejscu pragnę podkreślić, że obecnie zwiększyliśmy liczbę podmiotów leczniczych, które są objęte działalnością rzecznika praw pacjenta szpitala psychiatrycznego bez zwiększenia zatrudnienia ze 130 do 200 szpitali psychiatrycznych na terenie całej Polski. Jeżeli wejdzie w życie rozporządzenie ministra zdrowia dotyczące szczegółowego trybu i sposobu działania rzecznika praw pacjenta szpitala psychiatrycznego, to planujemy zwiększyć liczbę podmiotów objętych działalnością rzeczników o kolejne 40. Wszystko wskazuje na to, że to rozporządzenie wkrótce wejdzie, dzięki m.in. obecnemu tutaj panu ministrowi Królowi, za co serdecznie dziękuję.

Na zakończenie chciałbym również zadeklarować, że w kolejnym sprawozdaniu będziemy chcieli jeszcze spójniej, efektywniej i ergonomicznie zaprezentować stopień przestrzegania praw pacjenta na terytorium Polski, przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych informacji pochodzących m.in. od ministra zdrowia, rzecznika praw obywatelskich, rzecznika praw dziecka oraz uzyskanych m.in. w toku kontroli przez Najwyższą Izbę Kontroli, po to, żeby te informacje były szerzej prezentowane, aby można było bardziej obiektywnie ocenić pewne kwestie związane z przestrzeganiem praw pacjenta. Dziękuję serdecznie.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Dziękuję. Otwieram dyskusję. Ja mam do pana pytanie. Panie rzeczniku, proszę powiedzieć, czy, a jeśli tak, to ile podjął pan interwencji lub prób dyskusji publicznej, merytorycznej, być może ustawowej, aby leki w programie 75+ mieli prawo wypisywać także specjaliści, a nie tylko lekarze POZ. Jakie czynności w tej sprawie pan podjął w roku 2017?

Proszę powiedzieć, jakie działania podjął pan w sprawie analizy praw pacjenta dotyczących Narodowego Programu Prokreacji, który w Polsce jest wprowadzany, jak wiemy, o którym publicznie się mówi. Czy podejmował pan interwencje dotyczące pacjentów borykających się z problemem niepłodności w związku z brakiem dzisiaj możliwości dostępu do refundacji procedury in vitro? Takie trzy pytania ode mnie.

Czy ktoś jeszcze z państwa? Pani poseł Libera.

Poseł Beata Małecka-Libera (PO):

Ja chciałabym dopytać o to, co pan powiedział w odniesieniu do tego, do czego pacjenci, dzięki obecnemu rządowi, mają prawo, a mianowicie leków 75+, o które zawsze pytamy, czyli o skuteczność i efektywność.

Opieka koordynowana została wymieniona jako druga. Ja chciałabym wiedzieć, gdzie ta opieka jest wdrożona, gdzie funkcjonuje.

Trzecie pytanie – opieka środowiskowa psychiatryczna. Czy została wdrożona, bo od trzech lat, zgodnie z zapisem ustawowym, powinna zostać wdrożona w formie pilotażu? Pytanie, kiedy. Czy ten pilotaż zaczyna funkcjonować, czy nie?

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Pan rzeczNIK, bardzo proszę.

Rzecznik praw pacjenta Bartłomiej Chmielowiec:

Szanowny panie przewodniczący, na początek chciałbym podkreślić, że pełnię tę zaszczytną funkcję od 30 października 2017 r., a pytania – jak rozumiem – dotyczą w części sprawozdania z 2017 r. Postaram się jednak odnieść się też do obecnych działań.

Jeśli chodzi o kwestie związane z problematyką leków 75+, może zacznę od tego, że docierają do nas sygnały ze strony pacjentów i organizacji pacjentów wskazujące na to, że należałoby rozważyć, aby recepty wypisywali również lekarze specjaliści, bo na tym tle zachodzi problem związany z tym, że pacjent musi niejako dwukrotnie udawać się do lekarza. W 2017 r. nie podejmowaliśmy tego rodzaju działań, natomiast obecnie analizujemy te wszystkie kwestie, zbieramy informacje. Spotkaliśmy się też z organizacjami pacjentów i niedługo będziemy chcieli przedstawić ministrowi zdrowia i Sejmowi wnioski w tym zakresie i propozycje ewentualnych zmian. Mamy też wstępne, robocze, alternatywne propozycje, jak byłoby można wyjść naprzeciw tym postulatam ze strony organizacji pacjentów.

Jeżeli chodzi o kwestie związane z problemami leczenia niepłodności, to mogę wskazać, panie przewodniczący, że tą problematyką nie zajmowaliśmy się. Po prostu, nie docierały do nas sygnały ze strony pacjentów, które by wskazywały, że jest to tak znaczący problem, aby rzecznik praw pacjenta mógł się nim zająć. Są pewne priorytety. Biorąc więc pod uwagę, jakie sygnały do nas trafiają, na tych priorytetach się skupiamy i staramy się tym priorytetom wyjść naprzeciw. W tym zakresie, tego typu sygnały po prostu nie trafiały.

Jeżeli chodzi o opiekę koordynowaną, mam na myśli pewnego rodzaju propozycje ustawowe, które są związane z podstawową opieką zdrowotną i pilotażem, jeśli chodzi o podstawową opiekę zdrowotną, jak również z tymi propozycjami, które już zostały uchwalone w roku 2017. Natomiast, mam również na myśli te propozycje, które dotyczą chociażby leczenia onkologicznego oraz, dzisiaj zapowiadany bodajże w Ministerstwie Zdrowia, problem związany z kardiologią.

Jeżeli chodzi o kwestie opieki środowiskowej psychiatrycznej i centra zdrowia psychicznego, które mają wejść, i ten pilotaż, który ma wejść w życie, to faktycznie do tej pory chyba nie wszystkie podmioty mają podpisane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia. Być może pan minister będzie miał precyzyjniejsze informacje. Natomiast, naszym zdaniem, jest to krok w słusznym i dobrym kierunku, jeśli chodzi o centra zdro-

wia psychicznego i odejście od tej opieki sformalizowanej, szpitalnej na rzecz opieki środowiskowej. W tym zakresie, my ze swojej strony, jeśli chodzi o działania rpp, staramy się mocno i intensywnie pracować w sferze edukacyjnej. Współpracujemy m.in. z biurem pilotażu i prowadzimy kampanie informacyjne dla pacjentów, jeśli chodzi o ten pilotaż. Dziękuję serdecznie.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Dziękuję. Czy ktoś jeszcze? Pani poseł Małecka-Libera. Już, moment.

Poseł Beata Małecka-Libera (PO):

Chciałabym się odnieść do tego, co pan rzecznik tu powiedział. Oczywiście, my również popieramy opiekę środowiskową i powstawanie centrów. Proszę jednak pamiętać, że to zostało wpisane do ustawy w roku 2015... Momencik.

Druga rzecz, którą pan powiedział. Mam wrażenie, panie rzeczniku, że pan myli opiekę kompleksową z opieką koordynowaną. To naprawdę są dwie różne formy. O ile się zgodzę, że w niektórych specjalizacjach rzeczywiście są zaczątki opieki kompleksowej, o tyle do koordynowanej jednak nam trochę brakuje. Proszę więc tego nie wpisywać jako sukcesu.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Premier Kopacz.

Poseł Ewa Kopacz (PO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Ja mam bardzo krótkie pytanie do pana rzecznika. Pańska odpowiedź zmusiła mnie do tego, żeby doprecyzować pytaniem, co pan miał na myśli.

Czy pan widzi swoją rolę jako rzecznika, który będzie reagował tylko wtedy, kiedy do pana będą trafiały sygnały? Pan powiedział, że nie trafiały do pana sygnały, w związku z czym zwolnił się pan z obowiązku zajmowania się tą sprawą. Jak pan widzi swoją funkcję? Czy rzeczywiście będzie pan reagował wyłącznie wtedy, kiedy środowiska pacjenckie będą do pana docierały, czy będzie pan też z własnej inicjatywy, nie oglądając się na własne przekonania, reagował w sytuacjach, które są trudne dla pacjentów, bo tych raczej politycznie nie powinien pan szufladkować? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Poseł Chybicka.

Poseł Alicja Chybicka (PO):

Panie przewodniczący, panie rzeczniku, ja mam pytanie odnośnie do dzieci. Czy i ile razy musiał pan reagować dla małego pacjenta. Czy reaguje pan – to jest pytanie podobne do pytania pani premier Ewy Kopacz – wyłącznie na dość liczne medialne doniesienia – bo w materiałach tego nie ma, wygląda na to, że nie – że w wielu szpitalach pediatrycznych w Polsce rodzice wciąż śpią pod łózkami i płacą za to dość duże pieniądze? To jest skandal. Chyba powinien pan tym się zająć, nawet jeśli do pana żaden rodzic śpiący w wannie, w łazience czy pod łóżkiem jeszcze nie napisał. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Dziękuję. Zamykam rundę pytań, bo nie widzę więcej chętnych. Rzecznik odpowiada.

Rzecznik praw pacjenta Bartłomiej Chmielowiec:

Dziękuję, panie przewodniczący. Szanowna pani premier, wyznaczaliśmy pewien kierunek działań, aby zmienić filozofię działania rzecznika praw pacjenta. Nie jest celem działalności rpp to, aby stwierdzać naruszenia, ale właśnie to, aby nie dochodziło do sytuacji, kiedy prawa pacjenta są naruszane.

Przyjęliśmy pewne priorytety – edukacja, bezpieczeństwo i wsparcie. Jeśli chodzi o edukację, chcieliśmy się ukierunkować i wzmocnić działanie edukacyjne. Jeśli chodzi o bezpieczeństwo, to chcielibyśmy doprowadzić do takiej sytuacji, że pacjent ma czuć się w szpitalu bezpiecznie i objęty właściwą opieką. Mam na myśli również podniesienie jakości w ochronie zdrowia, w tym m.in. kwestię wprowadzenia pozasądowego modelu dochodzenia roszczeń – ulepszenia tego, który obecnie jest – jeśli chodzi o wojewódzkie

komisje ds. orzekania o zdarzeniach medycznych. Jeśli zaś chodzi o wsparcie, to chcielibyśmy wspierać pacjentów w tych sytuacjach, kiedy już faktycznie prawa pacjenta zostały naruszone.

Pani premier, my staramy się podejmować działania systemowe z własnej inicjatywy, nie tylko wówczas, kiedy do nas napiszą pacjenci i tak będziemy starali się robić. Natomiast, mamy ograniczone możliwości. Musimy przyjąć pewne priorytety. Oczywiście, w kolejnej perspektywie ten problem, który poruszył pan przewodniczący, również będzie w obszarze naszych zainteresowań, ale nie jesteśmy w stanie tu i teraz zrobić pewnych rzeczy na raz.

Jeśli chodzi o pytanie pani poseł dotyczące tego, czy i ile razy podejmowaliśmy działania odnośnie do dzieci, to precyzyjnych danych, pani poseł, nie jestem teraz w stanie pani podać. Ja udzielię tych danych na piśmie. Natomiast, my oczywiście podejmujemy działania i z urzędu, i na wniosek.

Jeśli chodzi o działania z urzędu, mamy wprowadzony taki tryb, że codziennie rano śledzimy wszystkie doniesienia medialne dotyczące naruszenia praw pacjenta. O g. 9.30 dyrektor Departamentu Prawnego ma całe zestawienie tych medialnych przekazów i już tego samego dnia podejmujemy interwencje w każdej sprawie, która medialnie jest rozpowszechniona lub trafi do nas za pośrednictwem innych środków przekazu.

Jeśli chodzi o działania systemowe, my zgłaszaliśmy parokrotnie propozycje zmian w zakresie odpłatności rodziców za przebywanie na terenie szpitala i opiekę nad dzieckiem, m.in. w ramach prac zespołu roboczego przy prezydencie. Zgłaszaliśmy również tę propozycję do ministra zdrowia i obecnie jest projekt rządowy, który zakłada zwolnienie rodziców z tych opłat, jeśli chodzi o opiekę nad dziećmi. Ja w pełni się zgadzam z panią poseł, że to jak najszybciej powinno być zlikwidowane.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Dziękuję. Jeszcze minister zdrowia chce zabrać głos.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Zbigniew Król:

Ja bym tylko chciał dodać informacje związane z opieką koordynowaną, dlatego, że po pierwsze, raport dotyczy 2017 r., a wtedy jeszcze nie rozpoczynaliśmy tych projektów, które w tej chwili już są rozpoczęte. To ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z 1992 r. wprowadziła opiekę środowiskową, a nie z 2015 r. Centra zdrowia psychicznego jako pilotaż zostały uruchomione od lipca tego roku i w tej chwili jest 28 centrów, a objęta jest nimi populacja ok. 3 mln mieszkańców.

Odnośnie do opieki koordynowanej, to pewnie definicyjnie nie będzie się spierać. Nie chciałbym tego „rozciągać” akurat na tym etapie, ale – jak tu było wspomniane – w tej chwili odbywa się konferencja prasowa w Ministerstwie Zdrowia nt. koordynowanej opieki niewydolności serca, czyli jednej z głównych przyczyn zgonów Polaków. Odesłałbym więc do tego. Jednak będzie to pewnie przedmiotem raportu za rok 2018. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa chce złożyć jakiś wniosek? Jeśli nie, to ja składam wniosek o negatywne zaopiniowanie... To składam wniosek o negatywne zaopiniowanie sprawozdania rzecznika praw pacjenta.

Kto z państwa jest za przyjęciem wniosku o negatywne zaopiniowanie...? Zadałem pytanie, czy ktoś chce złożyć jakiś wniosek? Nie słyszę wniosku z sali, w związku z tym, ja składam o negatywne zaopiniowanie sprawozdania rpp za rok 2017.

Kto jest za negatywnym zaopiniowaniem? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę podać wyniki.

9 posłów było za wnioskiem, 10 przeciw, nikt się nie wstrzymał. Mój wniosek nie przeszedł.

Czy ktoś składa jakiś inny wniosek? Bardzo proszę.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS):

Składam wniosek o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję, że ten wniosek padł, bo z jakąś formułą musimy wyjść z Komisji. Kto jest za wnioskiem pana posła? Kto jest przeciw wnioskowi pana posła? Kto się wstrzymał?

Jaki jest wynik głosowania? 10 do 10. Czyli wniosek pana posła nie przeszedł.

Pytam proceduralnie sekretariat Komisji, co w związku z tym, że Komisja nie wydała opinii nt. sprawozdania rzecznika. Wniosek nie został przyjęty na ten moment.

W takim razie, zamykam posiedzenie Komisji.